

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 76. sesijā

Publicēts pirms vairāk nekā 3 gadiem

Publicēts: 22.09.2021.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Ekselences!

Cienījamās dāmas un godājamie kungi!

Savas uzrunas sākumā vēlos apsveikt Maldivijas ārlietu ministru Abdulu Šahida kungu ar iecelšanu ANO Ģenerālās asamblejas 76. sesijas priekšsēdētāja amatā. Varu jums apliecināt, ka Latvija aktīvi līdzdarbosies sesijas norisē.

Vēlos arī izteikt savus visdziļākās cieņas apliecinājumus Antoniu Gutērrešam ar pārvēlēšanu ANO ģenerālsekretāra amatā. Ģenerālsekretārs ir veltījis milzu pūliņus, lai uzlabotu ANO darba efektivitāti. ANO vadītāja jaunākajā pārskatā "Mūsu kopējie darba uzdevumi" ir precīzi ieskicētas nākotnes iespējas un izvēles.

I

Pandēmijas radītās problēmas un to risinājumi

Mēs nevaram apgalvot, ka COVID-19 pandēmija jau ir aiz muguras.

Šobrīd ikviena pasaules valsts tiecas uz maksimāli augstas vakcinācijas pakāpes sasniegšanu iespējami ātri.

Latvija strādā pie tā, lai vakcīnas būtu pieejamākas visā pasaulē. Latvija ir nosūtījusi vakcīnas kā kaimiņiem, tā arī draugiem Āfrikā un Āzijā. Dalīšanās ar vakcīnām tiks turpināta arī nākotnē, izmantojot arī globālo vakcīnu pieejamības programmu "COVAX".

II

Dezinformācija

Krīze ir nepārprotami parādījusi, ka darbs pie valsts un sabiedrības noturības nekad nebeidzas. COVID-19 uzskatāmi apliecināja, cik mūsu sabiedrība ir nepasargāta no dezinformācijas ietekmes.

Latvijas atbilde uz dezinformācijas izplatīšanas mēģinājumiem ir darbs pie augstākas sabiedrības noturības – padziļinot izpratni par dezinformāciju kā parādību, atbalstot neatkarīgus un daudzveidīgu viedokļu padošus plašsaziņas līdzekļus, iesaistot pilsonisko sabiedrību, kā arī piedāvājot apgūt medijpratību.

Cīņa ar sabiedrības interesēm kaitīgas un nepatiesas informācijas izplatīšanu, vienlaikus garantējot, ka digitālajā vidē netiek zaudēti un nostiprinās augsti vārda brīvības un personiskās informācijas aizsardzības standarti, kļūst arvien sarežģītāka.

Robežšķirtne starp vārda brīvību, atbildību un cenzūru ir ārkārtīgi smalka un trausla. Vārda brīvība, kas ir viena no cilvēka pamattiesībām, var tikt ierobežota tikai ārkārtas gadījumos. Mēs nedrīkstam pieļaut, ka šādus ierobežojumus nosaka globālās tiešsaistes platformas. Tieši pretēji – demokrātiskās iekārtās šādas pilnvaras var būt tikai demokrātiski pilnvarotām institūcijām.

Lai pasaules mērogā veiksmīgāk cīnītos ar dezinformāciju, ir nepieciešams vēl aktīvāk strādāt pie vienotas izpratnes un sadarbības starptautisko organizāciju paspārnē. Latvija ir viena no valstīm, kas ierosināja izstrādāt šogad pieņemto ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju par medijpratības un informācijas analizēšanas prasmju uzlabošanas nepieciešamību visā pasaulē.

Mēs esam gatavi arī turpmāk palīdzēt mūsu partneriem ar padomiem dezinformācijas apkarošanas jautājumos. Tāpat ir jāpanāk aktīvāka ANO rīcība šajā jautājumā.

III

Ieguldījumi ilglaicīgos digitālajos risinājumos

Latvija bija starp pirmajām valstīm pasaulē, kur tika izstrādāti vairāki digitāli risinājumi, kas ļāva veiksmīgāk pārvarēt pandēmiju ilgtermiņā.

Tā kā ātrs interneta pieslēgums ir pieejams praktiski jebkur valsts teritorijā, cilvēki aktīvi izmantoja šos risinājumus, lai pandēmijas laikā pielāgotos apstākļiem un pārkārtotu savu ikdienas dzīvi.

Līdz ar digitālajiem risinājumiem tika mazinātas dzīves un ienākumu līmeņa atšķirības starp laukiem un pilsētām. Daudzos gadījumos digitālie risinājumi ļāva izvairīties no regulāras pārvietošanās, kas savukārt samazināja radīto izmešu daudzumu.

No otras puses, mēs nedrīkstam ignorēt neskaidros jautājumus, ko rada pāreja uz digitālajiem risinājumiem un mākslīgā intelekta attīstība. Nemaz nerunājot par pieaugošajiem drošības apdraudējumiem kibertelpā.

Mēs nedrīkstam pieļaut tehnoloģisko izrāvienu bez atbilstošām likumu normām. Ir aktīvi jāstrādā pie jaunām juridiskām normām, kas, no vienas puses, ļauj mums maksimāli izmantot progresā nestos augļus, bet, no otras puses, ļauj izvairīties no iespējamā riska un kaitējuma cilvēktiesībām un pamatbrīvībām.

Pēdējos gados mums ir nācies pieredzēt, ka pasaules mēroga sociālie tīkli un mākslīgais intelekts tiek arvien biežāk izmantoti, lai ar dažādu inovāciju palīdzību ietekmētu un smalki manipulētu ar sabiedrisko domu un cilvēku rīcību.

Ir apdraudēta personīgā autonomija, indivīda brīvā griba. Nākamo desmitgažu laikā izšķirsies, vai demokrātiskā pasaule spēs nodrošināt to, ka lēmumus pamatā pieņem cilvēki, nevis mākslīgais intelekts.

Atcerēsimies, ka 20. gadsimta 90. gados reti kurš nopietni ieklausījās tajos dažos zinātnieku un vides aktīvistu viedokļos, kas mūs brīdināja par gaidāmajiem klimata procesiem. Sabiedrībai un tiesiskajai apziņai nepieciešams laiks, lai apjaustu notiekošo.

Mēs esam viņiem pateicīgi par to, ka laikus tika zvanīti trauksmes zvani. Ja runājam par nākotni, esmu pārliecināts, ka indivīda patstāvīgās domas pasargāšana būs viens no galvenajiem uzdevumiem, ko tuvākajās desmitgadēs nāksies atrisināt jurisprudences speciālistiem.

Mums jāpanāk arī, ka digitalizācijas vilnis nepaiekt garām nevienai valstij vai cilvēkam; digitālajai plaīssai ir jāizzūd.

Valodu daudzveidības saglabāšana un mazo valodu loma digitālajā pasaulē ir vēl viens Latvijai svarīgs jautājums. Latvijas digitālie uzņēmumi jau ir izstrādājuši mazajām valodām piemērotus augstvērtīgus mašintulkošanas rīkus. Tie var kalpot par valodu daudzveidības garantu digitālajā pasaulē.

Latvija lepojas arī ar biedrības "Riga TechGirls" sasniegto – sievietēm ir iespēja vieglāk piekļūt zināšanām un darba iespējām digitālajā jomā. Latvija labprāt dalītos šajā pieredzē ar citām ANO valstīm.

Latvija atbalsta ANO Tehnoloģiju veicināšanas mehānismu, lai noteiktu, kā zinātne, tehnoloģijas un inovācijas var vislabāk palīdzēt mums pietuvoties ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

IV

Klimats un vide

Godātais priekšsēdētāja kungs!

Mums ir nekavējoties jāsāk virzīties uz kopīgi noteiktajiem vides, klimata un atjaunojamo energoresursu rādītājiem.

Glāzgovā gada nogalē paredzētā ANO Klimata pārmaiņu konference būs svarīgs pagrieziena punkts.

Latvija ir apņēmus pilna virzīties preti Parīzes klimata līguma mērķiem, tādēļ esam apstiprinājuši apjomīgu attīstības plānu, kā mērķis ir līdz minimumam samazināt saražotā oglekļa daudzumu.

Lai prātīgāk un ilgtspējīgāk izmantotu dabas resursus, mums vairāk jāakcentē inovatīvi tehnoloģiskie risinājumi. Latvija turpina aktīvi izvērsties ilgtspējīgas mežu digitālās apsaimniekošanas jomā.

Tīrs ūdens mūsu valstī, reģionā un globāli ir jautājums, kam tuvākajos gados turpināsim pievērst pastiprinātu uzmanību.

Latvijai ir gara jūras piekraste. Mums ir plašas zināšanas novērojumu veikšanas un jūras piesārņojuma likvidēšanas jautājumos, ko varam piedāvāt arī citām valstīm. Latvija aktīvi līdzdarbojas arī ANO paspārnē izveidotajā draugu grupā, kas cīnās ar plastmasas piesārņojumu jūrā.

V

Ilgtspējīgas attīstības mērķi (SDG16), cilvēktiesības, drošība, Afganistāna, Baltkrievija, Ukraina

Godātais priekšsēdētāja kungs!

Runājot par ANO pieņemtajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, vēlos uzsvērt to, ka Latvijas apņēmība strādāt miera, tiesiskuma un labas pārvaldības vārdā ir īpaši cieša.

Bez labas pārvaldības nav iedomājama cilvēktiesību, demokrātiskuma un tiesiskuma principu iedzīvināšana.

Tādēļ Latvija savās attīstības sadarbības programmās koncentrējas uz valsts pārvaldes, tiesiskuma, dzimumu līdztiesības un vides aizsardzības principiem.

ANO ir jāvelta visi savi stratēģiskie pūliņi cilvēktiesību nodrošināšanai.

Pēdējā gada laikā mēs esam sastapušies ar gadījumiem, kad, piemēram, Mjanmā un Tigrejā ir vērojama cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības pasliktināšanās. Mūsu acu priekšā Afganistānā norisinās jauna traģēdija.

Skatoties uz nesenākiem notikumiem, vislielākās bažas rada pieaugušo un nepilngadīgo afgāņu sieviešu liktenis.

Sieviešu un meiteņu tiesības būs viens no galvenajiem Latvijas darba uzdevumiem, pie kā mēs kā ANO Sieviešu statusa komisijas sekretariāta vadītāja vietnieces statusu ieņemošā valsts aktīvi strādāsim nākamos divus termiņus.

Pēdējo gadu mēs uzmanīgi sekojam līdzi tam, kā attīstās notikumi mums kaimiņos – Baltkrievijā. Baltkrievu tautas centieni lemt par savu nākotni joprojām tiek brutāli apspiesti.

Latvija stingri nosoda Lukašenko režīma izvērstās darbības pret baltkrievu pilsonisko sabiedrību, neatkarīgo plašsaziņas līdzekļu un žurnālistu darbu. Režīms aizgāja pat tik tāl, ka nolaupīja starptautisku avioreisu.

Ļaunprātīgi izmantojot un pakļaujot augstam riskam mazaizsargātus dažādu pasaules reģionu pilsoņus, Baltkrievija mērķtiecīgi un neatlaidīgi raida migrantu plūsmas Lietuvas, Latvijas un Polijas virzienā, lai tādējādi destabilizētu Eiropu.

Mums ir pienākums un tiesības aizsargāt savas valsts robežas. Vienlaikus Latvija un tās sabiedriskās organizācijas sniedz humāno palīdzību cilvēkiem, kuri ir kļuvuši par Lukašenko režīma ķīlniekiem.

Vienīgais risinājums Baltkrievijas krīzei ir jaunas, brīvas un atklātas prezidenta vēlēšanas starptautisko novērotāju klātbūtnē.

Savukārt Krievija neatslābstoši turpina Ukrainas militāro iebrukumu. Tas liecina tikai par to, ka starptautiskajai sabiedrībai ir jāturpina iestāties par Ukrainas neatkarību, suverenitāti un teritoriālo vienotību.

Latvija uzskata, ka nesen izveidotā starptautiskā Krimas platforma ir vērtīgs veids, kā noturēt Krimas deokupāciju starptautiskajā darba kārtībā. Aicinām starptautisko sabiedrību plaši iesaistīties Krimas platformā!

Turklāt iesaldētie konflikti Moldovas Pārdaugavas reģionā un Abhāzijas un Dienvidosetijas reģionos Gruzijā ir jārisina, izmantojot starptautiskajās tiesībās paredzētos mehānismus un pilnībā ievērojot Moldovas un Gruzijas teritoriālās vienotības principus.

VI

ANO reformas

Godātais priekšsēdētāja kungs!

Pirms dažām dienām – 17. septembrī – mēs atzīmējām 30. gadadienu kopš Latvijas, Lietuvas un Igaunijas pilnvērtīgas atgriešanās starptautiskajā apritē un iekļaušanās ANO sastāvā.

Šo 30 gadu laikā Latvija ir nepārprotami apliecinājusi uzticību demokrātiskām vērtībām un starptautisko tiesību ievērošanai.

Mūsu valstiskuma, tiesiskuma un labas pārvaldības nostiprināšanas pieredze ļauj mums labāk saprast, kā šie procesi notiek citās valstīs.

Lai praktiski palīdzētu nodrošināt pasaulē mieru, kopskaitā 158 Latvijas speciālisti piedalījušies astoņās dažādās starptautiskajās operācijās un misijās. Esam gatavi arī turpmāk piedalīties miera vairošanā, ko ceram panākt ar aktīvu darbu ANO Miera veidošanas komisijā 2022. gadā.

Latvija ir pierādījusi, ka var palīdzēt rast risinājumus globāliem drošības apdraudējumiem. Tādēļ arī vēlamies iegūt ANO Drošības padomes nepastāvīgā locekļa statusu 2026.–2027. gadā.

Šajos 30 gados Latvijā ir izaugusi jauna paaudze. Līdzīgi kā citās zemēs arī Latvijas jauniešus ļoti satrauc klimata krīze un dezinformācija. Viņi vēlas dzīvot iekļaujošā sabiedrībā, ko veido visu paaudžu, izcelsmju un kopienu cilvēki. Tādā, kur ikviens tiek pieņemts – ne tikai formāli, bet arī realitātē.

Lai pārvarētu mūsdienu laikmeta radītos šķēršļus, ANO un tās Drošības padomei ir jāparāda vēlme mainīties un veikt sen gaidītās reformas.

Latvija kā ANO valstu grupas "Par atbildību, saliedētību un atklātību" dalībniece aicina ANO Drošības padomi kļūt atvērtākai. Latvija nepārprotami atbalsta priekšlikumu uzsākt Drošības padomes reformu teksta izstrādi. Reformai ir jābūt vērstai uz to, lai Āfrikas, Latīņamerikas un Austrumeiropas reģioni būtu atbilstošāk pārstāvēti padomē.

Godātais priekšsēdētāja kungs!

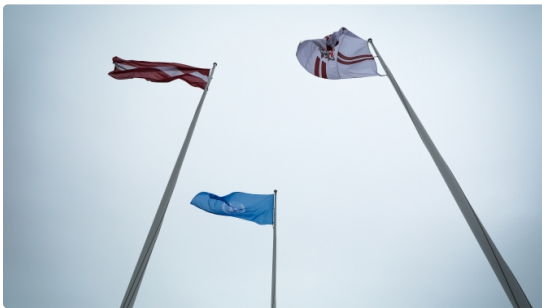
Tiesībās un juridiskajās normās balstītas starptautiskās kārtības uzturēšana ir ikvienas valsts interesēs, jo no tā ir atkarīga stabilitāte un vienmērīga attīstība visa pasaulē. ANO ir organizācija, kas veido valstu daudzpusējās sadarbības sistēmas un uz tiesību normām balstītas starptautiskās kārtības kodolu.

Neviena pasaules valsts tikai saviem spēkiem vien netiktu galā ar sarežģītiem mūsdienu izaicinājumiem.

Tādēļ aicinu visus piedāvāt konstruktīvus risinājumus!

Vajadzība pēc efektīvām Apvienotajām Nācijām šobrīd ir lielāka nekā jebkad.

Paldies!

Valsts prezidents ANO Ģenerālajā asamblejā uzsvērs ilgtspējas, digitālās drošības un likumos balstītas starptautiskās kārtības nozīmi

No 19. līdz 24. septembrim Valsts prezidents Egils Levits dosies darba vizītē uz Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV), lai piedalītos ANO Ģenerālās asamblejas 76. sesijā Ņujorkā un apmeklētu Mičiganas...

17.09.2021. [Ārlietas](#) [Egils Levits](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-apvienoto-naciju-organizacijas-generalas-asamblejas-76-sesija>